

STORTINGET

Innst. 664 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 209 S (2020–2021)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2021 under Finansdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet 2021 m.m.)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innleiing

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legg i proposisjonen fram følgjande saker under kap. 2315 Lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet og kap. 502 Tariffavtalte avsetjingar.

1. Lønsregulering frå 1. mai 2021 for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet m.m.
2. Endringar i statsbudsjettet for 2021.

1.2 Lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet med verknad frå 1. mai 2021 m.m.

1.2.1 Lønsforhandlingane m.m. per 1. mai 2021

FORHANDLINGANE

Hovudtariffavtalen i staten for perioden 16. september 2020–30. april 2022 mellom staten ved Kommunal- og moderniseringsdepartementet og hovudsamanslutningane LO Stat, Unio og YS Stat, og hovudtariffavtalen i staten for perioden 16. september 2020–30. april 2022 mellom staten ved Kommunal- og moderniseringsdepartementet og hovudsamanslutninga Akademikerne, har ei reguleringsføresegn for andre

avtaleår. Stortinget gav sitt samtykke ved behandlinga av Innst. 81 S (2020–2021), jf. Prop. 26 S (2020–2021).

Forhandlingane blei innleia 26. april 2021. Forhandlingane med LO Stat, Unio og YS Stat heldt fram til 29. april, då desse kravde forhandlingane avslutta, og med Akademikerne til 30. april då Akademikerne kravde forhandlingane avslutta.

Riksmeklaren blei varsla om brotet med alle hovudsamanslutningane. Meklinga blei opna i møte hos Riksmeklaren 5. mai. Akademikerne og Unio kravde meklinga avslutta 18. mai, LO Stat 19. mai og YS Stat 21. mai.

Meklinga heldt fram til 27. mai der Riksmeklaren la fram forslag til endringar i hovudtariffavtalen mellom staten og LO Stat, Unio og YS Stat og endringar i hovudtariffavtalen mellom staten og Akademikerne. Forslaga frå Riksmeklaren blei same dag aksepterte av staten og hovudsamanslutningane.

Riksmeklaren sitt forslag er teke inn i møtebøkene av 27. mai 2021.

DEN ØKONOMISKE RAMMA

Både avtalen med LO Stat, Unio og YS Stat og avtalen med Akademikerne har ei ramme som inneber ein årslønsauke på oppgjeret med 2,7 pst. for andre avtaleår. Den avtalte økonomiske ramma er i tråd med frontfagramma. Samla bruttoutgifter ved lønsreguleringa for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet per 1. mai 2021 er for tidsrommet 1. mai–31. desember 2021 rekna ut til 2 726 mill. kroner.

FORHANDLINGSSTADAR

Med heimel i hovudtariffavtalane avgjer staten, etter drøftingar med hovudsamanslutningane, kvar lokale forhandlingar i departementsområda skal førast. Forhandlingssstadane for tariffperioden 2020–2022 er

drøfta og fastsette med verknad frå 1. mai 2021. Forhandlingsstadane er dei same i begge avtalane.

1.2.2 Nærare om avtalen med LO Stat, Unio og YS Stat og avtalen med Akademikerne

ØKONOMISK PROFIL I RIKSMEKLAREN SITT FORSLAG TIL LO STAT, UNIO OG YS STAT

Med verknad frå 1. juli 2021 skal det først lokale forhandlingar innanfor ei økonomisk ramme på 1,8 pst. per dato av lønsmassen.

Med verknad frå 1. mai 2021 er det gjeve eit tillegg på 0,90 pst. saman med eit tillegg på kr 1 500 på alle lønstrinn i hovudlønstabellen. I tillegg er det gjeve eit tillegg på kr 4 000 frå og med lønstrinn 19 til og med lønstrinn 50. Frå og med lønstrinn 51 til og med lønstrinn 69 blir tillegget på kr 4 000 redusert med kr 200 per lønstrinn, slik at tillegget som blir gjeve i lønstrinn 51 er kr 3 800 og kr 200 i lønstrinn 69. Utforminga av tillegga på tabellen sikrar ein låg- og likelønsprofil.

ØKONOMISK PROFIL I RIKSMEKLAREN SITT FORSLAG TIL AKADEMIKERNE

I avtalen med Akademikerne er heile den økonomiske ramma avsett til lokale forhandlingar. Med verknad frå 1. mai 2021 skal det først lokale forhandlingar innanfor ei økonomisk ramme på 3,35 pst. per dato av lønsmassen.

1.2.3 Lønsregulering m.m. for dei embetsmenn og statstilsette som ikkje blir dekte av hovudtariffavtalane

Kommunal- og moderniseringsdepartementet går ut frå at lønsreguleringa frå 1. mai 2021 m.m. blir gjort gjeldande for alle embetsmenn og statstilsette, også dei som ikkje blir dekte av hovudtariffavtalane.

I 2020 inngjekk staten to tariffavtalar med ulik ordlyd. Staten må ta stilling til kva for hovudtariffavtale som skal praktisert overfor arbeidstakarar som ikkje er medlem av organisasjonar med forhandlingsrett. Fram til no har avtalen mellom staten og LO Stat, Unio og YS Stat blitt praktisert overfor uorganiserte arbeidstakarar. Fleire verksemdar i staten seier dei ikkje er nøgde med denne ordninga. Akademikerne ynskjer også at ordninga skal vurderast på ny. I Prop. 26 S (2020–2021) blei det sagt at Kommunal- og moderniseringsdepartementet ville sjå på ordninga med dei uorganiserte fram mot mellomoppgjeret for i år, i nær dialog med hovudsamanslutningane. Det har ikkje vore mogeleg å få til ein dialog om dette spørsmålet med alle hovudsamanslutningane sidan førre hovudoppgjer i september. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil ta nye initiativ overfor hovudsamanslutningane for ein dialog om dette fram mot hovudoppgjeret i 2022 slik at eventuelle endringar kan gjerast då.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet tilrår derfor at avtalen mellom staten og LO Stat, Unio og YS Stat òg i 2021 blir praktisert overfor arbeidstakarar som ikkje er medlemmer av organisasjonar med forhandlingsrett, og som derfor ikkje direkte blir omfatta av dei avtalane som er inngåtte. Dette er i samsvar med det samtykket Stortinget har gjeve dei siste åra, jf. mellom anna Innst. 81 S (2020–2021).

Uorganiserte skal med bakgrunn i dei einsskilte verksemdene sin lønspolitikk, sikrast lønsutvikling på lik linje med dei organiserte arbeidstakarane, og det er arbeidsgivar sitt ansvar å ivareta dette.

Embetsmenn og statstilsette i stillingar som er tekne ut av hovudtariffavtalane, får løns- og arbeidsvilkår administrativt fastsett i kontrakt.

1.3 Endringar på statsbudsjettet for 2021

Kap. 2315 Lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Samla bruttoutgifter ved lønsreguleringa for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet per 1. mai 2021 er for perioden 1. mai–31. desember 2021 rekna ut til 2 726 mill. kroner.

Overslaget omfattar alle tilsette som får løna si fastsett etter hovudtariffavtalane i staten. Meirutgifter som følgje av auka satsar for overtid og arbeidsgivaravgift er medrekna. Vidare er meirutgifter til pensjonspremiebetaling medrekna.

Meirutgifter i samband med lønsreguleringane for forvaltingsorgan med særskilde fullmakter og forvaltingsbedrifter blir dekte innanfor budsjetta til verksemdene.

Verksemdar med arbeidstakarar som får løn administrativt fastsett i kontrakt, må sjølv dekkje meirutgiftene av lønsregulering innanfor eksisterande budsjett.

Etter fråtrekk av det ovanfor nemnde er meirutgiftene rekna til 2 045 mill. kroner. Etter vanleg praksis blir slike meirutgifter dekte ved at det blir ført opp løyving under kap. 2315 Lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet, post 1 Driftsutgifter, som Finansdepartementet får fullmakt til å fordele.

Kap. 502 Tariffavtalte avsetjingar

POST 71 OPPLÆRING OG UTVIKLING AV TILLITSVALDE

Departementet foreslår i proposisjonen at tilskotet blir auka med 4,8 mill. kroner.

Kap. 2309 Tilfeldige utgifter

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det er avsett midlar til dekning av meirutgiftene ved lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet m.m. Løyvinga under kap. 2309 Tilfeldige utgifter

vil bli redusert i samband med proposisjonen om ny saldering av statsbudsjettet 2021 til hausten.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Stein Erik Lauvås, Eirik Sivertsen og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Torill Eidsheim, Olemic Thommessen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Helge André Njåstad, fra Senterpartiet, Kari Anne Bøkestad Andreassen og Heidi Greni, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Torhild Bransdal, viser til at det er fremforhandlet to tariffavtaler for lønnsregulering i det statlige tariffområdet med virkning fra 1. mai 2021.

Komiteen viser til at hovedtariffavtalen i staten for perioden 16. september 2020–30. april 2022 mellom staten ved Kommunal- og moderniseringsdepartementet og LO Stat, Unio og YS Stat, og hovedtariffavtalen i staten for perioden 16. september 2020–30. april 2022 mellom staten ved Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Akademikerne, har en reguleringsbestemmelse for andre avtaleår. Komiteen viser til at Stortinget ga sitt samtykke ved behandlingen av Innst. 81 S (2020–2021), jf. Prop. 26 S (2020–2021).

Komiteen viser til at både hovedtariffavtalen med LO Stat, Unio og YS Stat og hovedtariffavtalen med Akademikerne har en ramme som innebærer en årslønnsøkning med 2,7 pst. Komiteen viser videre til at den økonomiske rammen er i tråd med frontfagrammen.

Komiteen viser til at de samlede bruttoutgiftene ved lønnsreguleringen for arbeidstakere i det statlige tariffområdet per 1. mai 2021, i tidsrommet 1. mai–31. desember 2021 er 2 726 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til merknader og forslag i Innst. 81 S (2020–2021). Disse medlemmer mener forskjellsutviklingen undergraver tilliten og samholdet som vår samfunnsmodell hviler på. Lederlønsutviklingen har en særlig negativ effekt og skaper inntrykk av at en elite på toppen stikker fra, mens andre regler gjelder for vanlige folk. Lederlønsgaloppen må derfor stanses. Det krever sterkere virkemidler enn i dag. Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil nedsette en lederlønskommisjon med deltakelse av partene. Den skal se lønn og bonuser i statseide selskaper og selskaper der staten er majoritets-eier, lederlønsutviklingen i staten samt politikerlønn, etterlønsordninger og andre godtgjørelser på nasjonalt og lokalt nivå, i sammenheng. Den skal grundig

vurdere hvorfor lønnsutviklingen på toppnivå har fått fortsette på tross av vedtatte retningslinjer, hva som er reelle samfunnshensyn i lønnsfastsettelsen, og hva som ikke kan begrunnes med dette. Disse medlemmer varsler at Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil følge opp konklusjonene fra en slik kommisjon med politiske grep for å redusere lønnsforskjellene i Norge

På bakgrunn av dette viser disse medlemmer til følgende forslag i Innst. 81 S (2020–2021) som ble nedstemt i 2020:

«Stortinget ber regjeringen nedsette en lederlønskommisjon for statlige lederlønninger, lederlønninger i statseide selskaper og selskaper der staten er majoritets-eier, samt lønnen til politikere på nasjonalt og lokalt nivå, og etterlønsordninger. Kommisjonen skal se de statlige lederlønningene, bonusordningene og godtgjørelsene i sammenheng, og analysere hvorfor lønnsutviklingen på toppnivå har fått fortsette, på tross av blant annet tidligere vedtatte retningslinjer. Kommisjonen skal videre foreta en grundig vurdering av hva som er reelle samfunnshensyn i lønnsfastsettelsen, og hva som ikke kan begrunnes med dette. Kommisjonen skal ha sterk representasjon fra partene. Lønnen til statsminister, statsråder og stortingsrepresentanter stilles nominelt i bero til lederlønskommisjonen har lagt fram sine konklusjoner.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at ansvarlig statsråd årlig rapporterer til Stortinget om lederlønsutviklingen innenfor sitt ansvarsområde.»

Disse medlemmer viser også til Innst. 388 S (2020–2021) om Perspektivmeldingen 2021 hvor Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti stemte for følgende forslag fra Senterpartiet og Rødt:

«Stortinget ber regjeringen innføre lønnsfrys for høytlønte ledere i staten og nedsette en bredt sammensatt lavinntektskommisjon, som skal undersøke hvordan de reelle inntektene i Norge fordeler seg.»

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen nedsette en lederlønskommisjon for statlige lederlønninger, lederlønninger i statseide selskaper og selskaper der staten er majoritets-eier, samt lønnen til politikere på nasjonalt og lokalt nivå og etterlønsordninger. Kommisjonen skal se de statlige lederlønningene, bonusordningene og godtgjørelsene i sammenheng og analysere hvorfor lønnsutviklingen på toppnivå har fått fortsette, på tross av blant annet tidligere vedtatte retningslinjer. Kommisjonen skal videre foreta en grundig vurdering av hva som er reelle samfunnshensyn i lønnsfastsettelsen, og hva som ikke kan begrunnes med dette. Kommisjonen skal ha sterk representasjon fra partene. Lønnen til statsminister, statsråder og stortingsrepresentanter stilles nominelt i bero til lederlønskommisjonen har lagt fram sine konklusjoner.»

«Stortinget ber regjeringen innføre lønnsfrys for høytlønte ledere i staten og nedsette en bredt sammensatt lavinntektskommisjon som skal undersøke hvordan de reelle inntektene i Norge fordeler seg.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det heller ikke denne gangen er gjort noen utredning av de langsiktige konsekvensene av to ulike tariffavtaler i det statlige området. Flertallet vil som eksempel påpeke at det er uklart hvilke konsekvenser dette kan ha for streikeretten når mer og mer av lønnsdannelsen blir flyttet fra sentral- til lokalplanet.

En helt sentral del av det norske trepartssamarbeidet er å etablere systemer som ikke undergraver mulighetene for organisasjonene til å streike. Dagens situasjon kan undergrave streikeretten, noe som er uakseptabelt.

Flertallet viser til at staten som arbeidsgiverpart er i en særstilling fordi tariffoppgjørene i staten er en del av regjeringens inntektspolitikk. Gjennom inntektspolitikken har regjeringen et overordnet nasjonalt ansvar for lønnsutviklingen og sysselsettingen.

Flertallet viser til at et bærende prinsipp i norsk lønnsdannelse har vært lik lønn for likt arbeid – også innenfor det statlige tariffområdet. Dette prinsippet har Stortinget slått fast i likestillings- og diskrimineringsloven § 34. Et system med to ulike tariffavtaler svekker dette prinsippet.

Flertallet peker på at statens lønns- og forhandlingssystem har vært nøytralt og uavhengig av virksomhet og organisasjonstilknytning. Disse endringene som nå videreføres, kan vanskelig forstås på annen måte enn at regjeringen aksepterer et lønns- og forhandlingssystem som innebærer større lønnsforskjeller i staten enn det som har vært førende tidligere.

Flertallet merker seg at forbundsvise lokale forhandlinger i den enkelte virksomhet ikke sikrer like lønn på tvers av statens virksomheter. Flertallet mener dette er uheldig, og det er nødvendig at det etableres systemer for statistikkføring og for å sikre likelønn.

Flertallet viser til at likelønn og lavtlønnede må ivaretas i alle lønnsforhandlinger, ved fordeling av generelle tillegg, ved justeringer av stillinger og ved sentrale føringer ved lokale forhandlinger. Dersom skjevheter mellom grupper og kjønn allikevel skulle oppstå ved lokale forhandlinger, kan dette rettes opp ved påfølgende sentrale forhandlinger. Dette forutsetter at regjeringen fremlegger sikker og lett tilgjengelig statistikk for alle statlige virksomheter, og at Kommunal- og moderniseringsdepartementet følger forhandlingsordningen i tjenestetvistloven, som forutsetter en sterk sentral oppgjørform.

Flertallet viser til sine merknader og forslag i tilsvarende sak i tidligere år. På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ved neste revisjon av hovedtariffavtalen i 2022 gjennomføre lønnsoppgjøret i staten slik at det blir én hovedtariffavtale gjeldende for alle arbeidstakere i det statlige tariffområdet uavhengig av organisasjonstilknytning.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det er to hovedtariffavtaler som gjelder i staten. Det er en rettslig adgang for staten til å ha flere tariffavtaler. Dette er en naturlig følge av den enkelte organisasjons selvstendige forhandlingsrett og partenes avtalefrihet. Disse medlemmer understreker at den enkelte ansattes organisasjonsfrihet er grunnleggende og ligger i bunn. Det at staten i dag har to hovedtariffavtaler, er således et resultat av frie forhandlinger og den aktuelle organisasjons forhandlings- og avtalefrihet. Disse medlemmer peker på at å pålegge staten å inngå likelydende hovedtariffavtaler vil være å gripe inn i den enkelte organisasjons selvstendige forhandlingsrett og partenes avtalefrihet.

Disse medlemmer viser til at den økonomiske rammen og profilen i det statlige tariffområdet forhandles mellom de sentrale partene. Dette gjøres for å sikre en ansvarlig lønnsutvikling i tråd med frontfagsmodellen. I tariffområdet forhandles det også om enkelte sosiale bestemmelser. Adgangen til å benytte streik som virkemiddel i hovedtariffoppgjørene er ikke endret og endres heller ikke ved at det er forhandlet frem ulikelydende hovedtariffavtaler.

Disse medlemmer viser til at hovedtariffavtalene for 2020–2022 i all hovedsak er likelydende med de foregående hovedtariffavtaler, men med ulike lønnsystemer til sentral og lokal fordeling. Disse medlemmer mener det er viktig at lokale arbeidsgivere og tillitsvalgte kan samarbeide om å rekruttere, utvikle og beholde gode medarbeidere i tråd med virksomhetenes ulike behov. De lokale partene kan benytte flere forskjellige virkemidler for å oppnå dette. Det er lik lønn for likt arbeid i staten. Disse medlemmer har tillit til at de lokale partene også vil sikre en god lønnsfordeling og like lønn mellom kvinner og menn. Disse medlemmer peker for øvrig på at dette arbeidet følges opp gjennom rapportering fra de statlige virksomhetene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at embetsmenn og statsansatte i stillinger som er tatt ut av tariffavtalene, får lønn og arbeidsvilkår fastsatt administrativt i kontrakt. Flertallet viser til merknader og forslag i Innst. 177 S (2019–2020) om lønnsmoderasjon for høytlønte

ledere i staten og at regjeringen må ta dette på større alvor enn det dagens regjering gjør.

Flertallet viser også til Representantforslag 66 S (2017–2018), jf. Innst. 166 S (2017–2018), om at regjeringen må fremme en egen sak for Stortinget om retningslinjer for lederlønninger og andre typer godtgjøring for ledere i staten. Dette er minst like aktuelt i dag. Flertallet viser til at framtidens arbeidsliv er høykompetent, og at ledere er helt avhengige av dette hvis de skal lykkes som ledere. Dette gjør seg særlig gjeldende i staten. Det er ødeleggende for tilliten og den norske modellen hvis ledere og ansatte lever i to helt ulike økonomiske verdener. Alle disse høykompetente medarbeiderne staten er avhengig av, skal gjøre en jobb til en vanlig anstendig lønn som samfunnet kan finansiere. Økte lønnsforskjeller mellom ansatte og ledere bidrar ikke til å sikre tillit og stabilitet i et moderne, høykompetent arbeidsliv som er helt avhengig av lojalitet og stå-på-vilje hos alle arbeidstakere og mellomledere som samfunnet og offentlig sektor trenger.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme en egen sak for Stortinget om nye retningslinjer for lederlønninger og andre typer godtgjøring for ledere i staten, som bidrar til reduserte lønnsforskjeller.»

Flertallet mener forskjellsutviklingen undergraver tilliten og samholdet som vår samfunnsmodell hviler på. Lederlønsutviklingen har en særlig negativ effekt og skaper inntrykk av at en elite på toppen stikker fra, mens andre regler gjelder for vanlige folk. Lederlønsgaloppen må derfor stanses. Det krever sterkere virkemidler enn i dag. Flertallet vil nedsette en lederlønskommisjon med deltakelse av partene. Den skal se på lønn og bonuser i statseide selskaper og lederlønsutviklingen i staten. Den skal grundig vurdere hvorfor lønsutviklingen på toppnivå har fått fortsette på tross av vedtatte retningslinjer, hva som er reelle samfunnshensyn i lønnsfastsettelsen, og hva som ikke kan begrunnes med dette. Flertallet varsler at disse partiene vil følge opp konklusjonene fra en slik kommisjon med politiske grep for å redusere lønnsforskjellene i Norge.

På bakgrunn av dette fremmer komiteens medlemmer fra Senterpartiet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen nedsette en lederlønskommisjon for statlige lederlønninger og lederlønninger i statseide selskaper. Kommisjonen skal se de statlige lederlønningene og bonusordningene i sammenheng og analysere hvorfor lønsutviklingen på toppnivå har fått fortsette, på tross av blant annet tidligere vedtatte retningslinjer. Kommisjonen skal videre foreta en grundig vurdering av hva som er reelle sam-

funnshensyn i lønnsfastsettelsen, og hva som ikke kan begrunnes med dette. Kommisjonen skal ha sterk representasjon fra partene.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser for øvrig til egne merknader i Innst. 16 S (2020–2021) og Innst. 81 S (2020–2021).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at denne saken gjelder det statlige tariffområdet. Dette omfatter ansatte i staten som er innenfor virkeområdet for statsansatteloven og tjenestetvistloven, og som er bundet av hovedtariffavtalen i staten. Det presiseres at blant annet helseforetak og statlig eide/deleide selskaper ikke er en del av staten i denne sammenhengen og heller ikke er omfattet av hovedtariffavtalene i staten.

Disse medlemmer peker på at retningslinjene for lederlønsystemet i staten når det gjelder etterlønn og rettetstillinger, er strammet inn. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen er opptatt av at statlige toppledere ikke vedvarende får en høyere lønnsvekst enn arbeidstakere for øvrig. Disse medlemmer viser til at regjeringen følger med på utviklingen av lederlønninger i staten og løpende vurderer om det er behov for nye tiltak som sikrer at utviklingen over tid holder seg innenfor frontfagsnormen. Disse medlemmer mener at lederlønningene skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende, og at hensynet til moderasjon skal ivaretas i fastsettelse av lederlønninger. Disse medlemmer viser til at regjeringen nå også har opprettet et bredt sammensatt utvalg som skal se på alle sidene av lederlønsystemet i staten. Utvalget skal foreta en gjennomgang av lederlønsystemet og vurdere svakheter og styrker ved dagens retningslinjer og praktiseringen av systemet. Utvalget skal også vurdere hvilke forhold som er sentrale for lederrekrutteringen til staten, og hvordan dette bidrar til å bestemme lønnsnivå og den senere lønsutviklingen for den enkelte leder. Mandatet er drøftet med hovedsammenslutningene i staten, og disse vil utgjøre referansegruppen for utvalget. Utvalget skal levere sin rapport i juni 2022.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen nedsette en lederlønskommisjon for statlige lederlønninger, lederlønninger i statseide selskaper og selskaper der staten er majoritets-eier, samt lønnen til politikere på nasjonalt og lokalt nivå og etterlønsordninger. Kommisjonen skal se de

statlige lederlønningene, bonusordningene og godtgjørelsene i sammenheng og analysere hvorfor lønnsutviklingen på toppnivå har fått fortsette, på tross av blant annet tidligere vedtatte retningslinjer. Kommisjonen skal videre foreta en grundig vurdering av hva som er reelle samfunnshensyn i lønnsfastsettelsen, og hva som ikke kan begrunnes med dette. Kommisjonen skal ha sterk representasjon fra partene. Lønnen til statsminister, statsråder og stortingsrepresentanter stilles nominelt i bero til lederlønnskommisjonen har lagt fram sine konklusjoner.»

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen innføre lønnsfrys for høytlønte ledere i staten og nedsette en bredt sammensatt lavinntektskommisjon som skal undersøke hvordan de reelle inntektene i Norge fordeler seg.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen nedsette en lederlønnskommisjon for statlige lederlønninger og lederlønninger i statseide selskaper. Kommisjonen skal se de statlige lederlønningene og bonusordningene i sammenheng og analysere hvorfor lønnsutviklingen på toppnivå har fått fortsette, på tross av blant annet tidligere vedtatte retningslinjer. Kommisjonen skal videre foreta en grundig vurdering av hva som er reelle samfunnshensyn i lønnsfastsettelsen, og hva som ikke kan begrunnes med dette. Kommisjonen skal ha sterk representasjon fra partene.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I–V fremmes av en samlet komité. Tilråding VI og VII fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2021 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2315	1	Lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet	
		Driftsutgifter, løyvd med	2 045 000 000
502	71	Opplæring og utvikling av tillitsvalde, auka med	4 800 000
		frå kr 203 900 000 til kr 208 700 000	

II

Stortinget samtykker i at det med verknad frå 1. mai 2021 blir gjort regulering av lønene m.m. for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet som er medlemmer av LO Stat, Unio og YS Stat i samsvar med Riksmeklararen si møtebok av 27. mai 2021.

III

Stortinget samtykker i at det med verknad frå 1. mai 2021 blir gjort regulering av lønene m.m. for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet som er medlemmer av Akademikerne i samsvar med Riksmeklararen si møtebok av 27. mai 2021.

IV

For embetsmenn og statstilsette som ikkje er medlemmer av organisasjonar som nemnde i romartal II og III, og derfor ikkje får sine løns- og arbeidsvilkår fastsette i hovudtariffavtale, skal same løns- og arbeidsvilkår som etter romartal II gjelde. Embetsmenn

og statstilsette som er tekne ut av hovudtariffavtalene, får sine løns- og arbeidsvilkår fastsette administrativt i eigen kontrakt.

V

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet får fullmakt til å fordele løyvinga under kap. 2315 Lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet, post 1 Driftsutgifter, på dei postane på statsbudsjettet som har lønsløyving.

VI

Stortinget ber regjeringen ved neste revisjon av hovudtariffavtalen i 2022 gjennomføre lønnsoppgjøret i staten slik at det blir én hovudtariffavtale gjeldende for alle arbeidstakere i det statlege tariffområdet uavhengig av organisasjonstilknytning.

VII

Stortinget ber regjeringen fremme en egen sak for Stortinget om nye retningslinjer for lederlønninger og andre typer godtgjøring for ledere i staten, som bidrar til reduserte lønnsforskjeller.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 11. juni 2021

Karin Andersen

leder

Olemic Thommessen

ordfører

